

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al deşarrollo de la vida teatral de Catalunya

PREU: 15 CENTIMS — SURT LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

En Barcelona Ptas. 2 trimestre
 Fora ciutat » 2 »
 Los suscriptors del interior reben las obras del
 : : : : : folletí encuadernadas : : : : :

DIRECTOR

D. Joan Brú Sanclement

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de las Cabras, 13, 2^{on} (Bussó á la escala)

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent. 15 cénts.

Los números atrassats son al mateix
 : : : : : preu y sense folletí : : : :

MONASTIR DE SANT PERE DE RODA

**Impresions y apuntes
 d' una cuádruple execució**

(FRAGMENTS)

I

Som al dia dinou. Las esperansas d' indult ja boy están perdudas. La *capella* está guarnida desde ahir; las celdas preparadas, y unas y altra,

com requereix al cas, vesteixen de dol. A la hora del correu, els diaris s' han buscat y llegit amb un interés desusat; tothom passaba 'ls ulls per la mateixa plana, per la mateixa columna, per la mateixa *gacetilla*: la que s' ocupaba dels reus.

Habent dinat arriba 'l butxí; porta per maleta quatre caixas contenint els fatals aparatos que li donan la vida escampant la mort... La vila comensa á remoure 's; tot son grupos y comen-

taris. No falta qui 's disputa l' *honor* d' haber vist al butxí *auténtich* amb altres que per tal han pres al agutzil que l'acompanya. A continuació, una sobtada combinació meteorològica cubreix el cel d' espessos núvols; algú suposa que 'l sol es tapa la cara de vergonya.

Al vespre, el tren deixa 'ls infelissos criminals quins son traslladats á la presó. Una munió de curiosos es planta davant, com volguent atravesar sas parets an las fixas miradas qu' hi engegan; las parets son de pedra y... no deixan veure res. La gent sembla estar més trista que á la tarde; mes, es sabut que á voltas las apariencias enganyan.

En dugas societats establertas vora la presó, á las deu comensa 'l ball de carnaval qu' estava anunciat. Ni la arribada del butxí; ni la dels desgraciats assessins d' un dia; ni la consideració de qué 'l silenci de la nit es cuidarà de transmetre las agudas alegres notas del waltz als oïdos d' aquells homes, — d' aquells homes quin cor es mou al compás d' una marxa fúnebre, molt fúnebre; — ni las súplicas y advertencias de varias personas de cor; ni... ni res! res absolutament ha bastat á que am dugas societats suspenguessin llurs balls!... Jo he llegit que alguns pobles salvatjés dansan y celebran grans orgías entorn dels cadávres. Aquí s' ha ballat fins al crepuscul senyalat pera posar en capella als quatre desdixats. Els primers se diverteixen després de la mort de llurs semblants; els segons ho han fet poch antes; l'ordre dels factors no altera 'l producte. No quedan días pera esplayarse ballant; era precis donar aquest alt exemple de cultura... africana.

II

Al dematí següent, día vint, els reus son posats en capella, conforme deyan els diaris del dinou. Allá á las deu, surten per la població sis *congregants* an vesta y cucurulla negras, d' un negre y tirat que, no sé per qué, em fan venir á la memoria uns soterranis sense llum, de parets doblissimas, de voltas foscas, sota las quals s' hi dibuixan extranys y horribles artefactes... Els sis congregants van de casa en casa en companyia de quatre escolanets de cota y bonet vermells, com la sang dels sentenciats per qui en vida captan la caixa mortuoria... y contrasta la infantil ingenua alegría dels escolanets amb el plor que de la campana que porta cada hù continuament s' escapa...

A la tarde torna á veure's la anacrónica comitiva.

Per tot es troban forasters qu' esperan el *gran* espectacle. S' está aixecant el catafalch. Bona colla de fusters hi treballan amb un dalit sense

aturadó: sembla que s' ocupin en una obra de quin felís termini dependeixi la salvació d' algú!...

Cap al tart, els quatre pals, drets sobre una elevada tarima amb faldillas negras, prenen un aspecte tétrich, esglayador... La lluna ha imitat al sol en lo de cubrirse 'l rostre. Els curiosos s' han estacionat pels entorns del catafalch desde que s' ha comensat á alzarlo; de segú que molts hi passarán la nit. Apenas ningú 's preocupa de la incomparable tortura per que passen els esperits dels pobres reus en capella; quasi tothom, més que en aixó, pensa en la *solemnitat* de demá y en el punt desd' ahont podrá presenciar millor la execució. Moltíssims son que, pera no deixá's perdre cap detall y no rebre empentas, tota la tarde corran buscant vesta y tot el vespre fressejan guarnintse la cucurulla... y bromejan com si 's disfressessin!.. Tal volta 'l trobarse en período de carnestoltas influeix fins en els actes més graves y terribles de la vida!...

III

Dematí, dematí, un rum-rum somort em desperta. Em llevo y surto al balcó. El cel continúa núvol. Entre las sombras d' una llum crepuscular naixent, apenas es percebeixen las borrosas siluetas que travessan els carrers, mudas, apresuradas, totas en la mateixa direcció com quan en una nit es cala foch á una banda de la vila. Com més va més, el traqueteix dels carruatjes que de fora arriban interromp el silenci dels que van á peu.

Son las set (día 21) y la afluencia es extraordinaria. Tots els de casa surten pera aná á *pendre puesto*: jo ja tinch decidit anárme'n á fora, y surto ensopegant am la Congregació, numerosa y més negre y tétrica que las cucurullas del día anterior...

El silenci de moments abans s' ha tornat barullo. Gran número de carrers están atestats de tota mena de vehículs que no caben en las cotxerías de las fondas, hostals y posadas.

Per la carretera que he agafat, no més trobo gent contra-direcció que m' mira amb cert aire d' extranyesa. Veig molts collas que mouhen més xibarrí que si anessin á una festa major. En el trajecte que recorro durant més d' un' hora, sols veig treballar un pagés.

Al retornar á casa no 's pot donar un pas pels carrers. Una gentada enorme oneja per la població; els vells asseguran no tenir memoria d' un contingent semblant ni per cap fira ni per cap festa de la vila; es pot assegurar que tota la extensa comarca ha quedat deserta. M' explican que feya por veure tanta gent á presenciar la execució. Diu que la major part eran quitxalla

y donas. Molts terrats y balcóns estaban plens de senyoretas sensibles, d'aquellas que 's desmayan quan veuben un gos que té la bola, y no tenen inconvenient en assistir á las *corridas de toros humans*, que diu en Bácia.

M'asseguran que de sota d'una cucurulla n'han sortit varis *paterns* d'impaciencia durant la salvatje ceremonia: també 'm participan que, un cop termenada, innombrables forasters s'han desdejunat en las immediacions del patíbul, formant alegres grupos, com si 's trobessin en un aplech.

He parlat amb un botiguer congregant qui m'ha explicat amb els colors més horripilants els detalls de la execució: abominaba de la brusca manera d'exercir son ofici aquell home que no 'n te cap, el butxí; m'ha contat mil llástimas dels sentenciats; m'ha descrit son abatiment al portarlos al cadals y m'ha pintat sa mort assegurantme que may més aniria á presenciar tan repugnant espectacle, y que ell hauria mort al butxí; ¡tanta rabia li portava! Després m'ha dit que la gentada del matí may se había vist; que las botigas hi han gananciat més que en cap diada... y ha exclamat amb idiota alegría é ingenuitat: —¡Tant-de-bò que 'n matessin quatre á la setmana!—Rigurosament histórich.

CLAUDI MAS Y JORNET.

Doloras

I

Ets mare; pro lo fill de tas entranyas,
no obrirá pas los ulls, puig ja es cadávre,
¡ets mare d'un infant qu'ha mort sens náixer!
¿També s'engendran morts? oh, quin sarcasme,
l'aposeno vital serví de caixa
y fé d'enterra-morts á un temps la mare.
—¡Quin chasco pera 'l mon, qu'espera ab ansia
ton fruyt de concepció y 'l breçol pára!

II

A qué estimar la vida, si es la vida
perpétua destrucció d'uns sers ab altres;
¡los peixos se devoran!... y los homes
son planter de microbis y 's contagian.
Los vivents, fabricants son del veneno
qu' infecta lo seu cos y 's roban l'ayre;...
la mort no destrueix, 'ns fertilisa,
ni es pels vius amenassa, y si un cadávre
infecta, es que 'ls vivents l'impurifican.
—Aymém, donchs, á la mort; la vida enganya...
pensém, que 'ns fa plorar qui be 'ns estima.

JOSEPH FALP Y PLANA.

Ansia suprema

Agonitzava un ceguet
mentras á sa esposa deya:

—Avuy jó seré felís,

no ploris ja, esposa meva.

—Serás felís dalt del cel,
mes jó aquí baix en la terra
pensant ab tu eternament
ma desgracia será inmensa.

—Seré felís dalt del cel,
desgraciada tu en la terra,
mes ay! jo anyoro 'l morir,
jo vull morí, esposa meva.

Seré felís dalt del cel
del mon acabant las penas,
mes ay! ma felicitat
nó farán sas marayellas.

Seré felís dalt del cel
perque ta cara tan bella
que ab tan amor he besat
per primer cop podré veure.

JOSEPH ALADERN

Notas bibliográficas

Gayetá Soler. — *Gotims blancs*. Colecció d'articles, quadrets y rondallas, ilustrada ab dibuixos. Planas 240, mida 18 × 12 cm. — Estampa de J. Jutglar, Hort dels Velluters, 2, Barcelona, 1896.—Preu, 1 pesseta.

No coneixíam cap obra del Sr. Gayetá Soler, y 'ns plau haver llegit aquesta.

La forman un bonich aplech d'artícles de índole variada, donchs que s'hi troba desde la sencilla rondalla fins al estudi filosòf, pero tots ells revestits d'un to popular que 'ls fa comprensibles á totes las inteligencias.

Lo més recomenable del llibre es lo fondo de moral que entranyan tots los treballs en ell inclosos.

L'autor denota tenir coneixement y cla criteri en los assumptos que tracta, pero dona més importancia á la tesis que al modo com la desenrotlla, y aixó fa que la forma de expressió no sia tant galana com podria ser si lo senyor Soler hagués volgut cuydar abdugas qualitats per un igual.

D'entre 'ls quadrets á la ploma, destaca per la seva delicadesa d'argument, lo titulat *Mieta*, y es notable per lo sentiment de vritat, lo designat ab lo nom de *Mala mare*.

Voldríam reproduhir algún dels 15 treballs que tenim á la vista, pero avuy no 'ns es possible per falta d'espai. No obstant ho farém probablement un altre día.

Claudi Mas y Jornet. — *Monuments Vilafranquins*. Un fascicle de 70 planas. Estampa de Antón Comas. Vilafranca del Panadés, 1896.—Preu, 1 pesseta.

Aquesta obreta, escrita per nostre distingit col·laborador Sr. Mas, la forman dugas monografías descriptivas dels edificis religiosos, iglesia de Sant Francesch y la capella de Sant Joan.

Es treball digne de aplauso y 'l recomaném als amichs de pendre nota de tot quant Catalunya guarda de histórich y de artístich.

B. S

Del meu pupitre

La pluja menuda,
 es la que fa 'l fanch;
 que la pluja forta, no deixa senyals
 per 'hont ha passat.
 Las penas petites,
 son las que fan dany;
 que las penas fortes, ó matan molt prompte
 ó passen de llarch.

DOLORS MONT DE SALVADOR.

Servey de fora

GRACIA.—Las funcions donadas últimament en lo teatro Principal s'han vist molt favorescudas y aplaudidas.

De las obras que s'han posat en escena debém fer menció del monólech *L' emigrant*, *Nit de nuvis*, *L' Infanticidi* y *Lo ferrer de tall*, per la bona interpretació que obtingueren per part de tots quants hi prengueren part.—M.

SANT MARTÍ DE PROVENSALES.—Diumenge passat en l' «Ateneo Provensalense», se posá en escena la divertida comedia *Lo joch dels disbarats*, obtenint molt bon desempenyo á cárrech de las senyoras Borralleras y Cardaldas, y 'ls senyors Gay, Blasi, Sala, Oliveras, Elías, Verdaguer, Mans y Rosanas.

SANS.—En la societat «La Familiar Obrera», diumenge passat se posá en escena lo drama de 'n Frederich Soler (Pitarra) *Lo ferrer de tall*. La execució aná bé baix la direcció del senyor Nieto. Acabá ab l' estreno de la comedia *Lo rosari de l' aurora*, d' argument bastant gastat pero bent treballat.

Lo dia del dijous gras se donará un ball infantil ab grans regalos pera 'ls nens.

A la societat «El Porvenir», el diumenge passat se posá en escena lo drama de (Pitarra) *Lo Lliri d' aigua*. Resultá brillant, estava ple de gom á gom.—E. C.

VILADECABALLS.—Diumenge passat en lo teatro Espanyol á la tarde se posaren en escena las obras *Lo quarto dels mals endressos*, *Una emboscada al Riff*, y una sarsuela en un acte.

Obtingueren molts aplausos la senyora Gispert y los senyors Roca, Ferrés, Serra, Pons, Huguet, Argemí y Lleonart.

Acabada la funció tingué lloch un gran ball de Societat.—F. P.

VICH.—En lo Teatro Ausonense, diumenge passat posaren en escena el drama en tres actes *L' incendi de Hostalrich*; varen péndrehi part, á més dels aficionats del «Casino Comercial», las senyoras Mas y Boix. La obra tingué un desempenyo acabadíssim.

Acabá la funció ab la comedia *Ditxós ball de màscaras*.—J. S.

MONTSENY. — Cova de Sant Miquel dels Sants

Quadret d' hivern

Lo dia es fret y emboyrat,
 ni un sol arbre queda ab fullas,
 tan sols se sent la remor
 de una plujeta menuda,
 lo camp resta abandonat,
 las herbas totas caygudas,
 l' aucell pidola arrupit,
 l' aygua ab tristesa murmura.

Lo fossar causa tristor
 ab la soletat que hi mora,
 sols se sent de quan en quan
 lo xerroteix de la alosa
 y se veu assí y allá
 alguna creu ó corona
 posada allí per honrar
 la memoria dels que foren.
 De sopte... crits llastimers
 la soletat interrompen
 y van entrant al fossar
 un sens fí d' homes y donas
 que al veurer lo seu posat
 y sas caras llagrimosas
 se comprén tot desseguit
 lo que en aytal lloch los porta.
 Detrás d' ells venen cap-baixos
 de la vila quatre joves
 portant ab dol, lo cadávre
 d' una agraciada noya.

Lo cementir, resta sol,
 las herbas totas caygudas,
 l' aucell pidola arrupit,
 l' aygua ab tristesa murmura,
 no més se sent la remor
 de la plujeta menuda,
 sols se veu una creu més
 y la terra remoguda.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

ARAMPRUNYÀ. — Vista general del Castell y ermita del Sitjar

Cosas de Cuba

Degut á lo calurós del clima, s' acostuma anar molt á la fresca, es dir, ab mànigas de camisa ó de camiseta; la dependencia de las casas de comers, com establiments de robas, comestibles, cafés, etc., tots van aixís; al principi 'm creya cada vegada que passava pel davant d'alguna botiga y veyá que tots anavan tan á la fresca, que allavoras s' aixecavan de dormir.

Si á Barcelona 'ls dependents de colmados 'ns despatxessin los fiambres y las llangonisas aixís, quina gatzara que fariam; ó que tot d' una vejem un dia á tota la dependencia del «Sigle» ab mànigas de camisa ó de camiseta. ¿No es vritat que seria una surtida xistosa? Pocas mamás portarian á las fillas casadoras á passá 'l rato á las botigas, si 'ls dependents anessin tan á la fresca.

No he pogut arribar á comprendre per qué hi ha la costum de fer las compras de nit. De dia, apenas veureu cap dona en las botigas, pero arriba l' hora de encendre 'ls fanals y com per encant s' omplan los establiments. Ja poden comprendre que 'm refereixo á las donas, lo que no sé si també hi ha la costum de fer tornar ximplas als dependents féntloshi-treurer géneros y mes géneros-fins que tenen mitja botiga sobre 'l taulell y que després de fer suar y garlar tres horas seguidas al infelís dependent que té la desgracia de caurer á las mans d' una barbiana de

aquestas, anársen sense comprar siquiera *un medio* (1) d' agullas.

Lo que sens dupte deu passar sovint, es que moltas vegadas es pensarán comprar una tela negra y será vermella ó viceversa.

L'afició al *sport hípic* ratlla en lo inverossímil, es lo mateix que tenir l' indispensable balancí; aquell que no té quan menos un cavall propietat, 'l lloga solsament per anar d' un carrer al altre montat á cavall.

Aquí no hi ha carreras de caballs com á Espanya, pero en cambi, tots los dias de festa hi ha gran mohiment de quadrúpedos, tan per l' interior de la població com per las aforas; tothom va á cavall, sembla que estiguin passant continuamente regiments de cavallería, y que dit siga de pas, 'ls fills del pais son molt bons *jinetes*, si be que no es estrany, perque quan encara s' agafarian als pits de las sevas mares, ja montan com cossos grans; desgracias no s' en registran y sembla estrany, ab tanta de cavallería com se desfoga per aquets carrers de Deu.

Nota respectable. Las caixas de morts las pintan ó forran exteriorment de vermell, negre ó vert, es dir, d' un sol color; jo n' he vit de vermel·las ribetejadas de blanch y potser lo difunt era un negre.

JOSEPH FRANQUESA

(1) Un ralet de plata, la moneda mes petita que corra en la major part de l' Isla.

Despedida

A allà molt lluny, en mala terra,
 hont son regnat hi te la guerra,
 la nau m'espera pera marxar...
 Aixuga 'l plor, ma enamorada,
 y adeu! adeu! videta aymada,
 fins al tornar.

Si Deu volgués, per desventura,
 que allà trovés la sepultura
 lo qui t'estima ab cor fidel,
 un plor tan sols de tu voldria;
 un plor y un rés, videta mía...
 y fins al cel.

F. MARIO

Novas

Ab lo folletí del número present, queda repartida la primera meytat del preciós drama en quatre actes *Lo Timbal del Bruch*.

A tots quants s'han interessat preguntant per l'estat del procés promogut per don Anton Ferrer en contra de nostre redactor en jefe J. Ximeno Planas, sápigam que ja s'ha acordat se vegi la causa en judici oral. Per lo tant, seguits los trámits que l'assumpió requereix, y que nosaltres farém tot lo possible pera que s'activin los que á nostra part se refereixin, se ficarà lo día pera la vista, qual disposició anunciarém á nostres lectors tant bon punt se 'ns comuñiqui.

A instancia de don Francisco Xavier Godo, director del setmanari *L' Aureneta*, nostre estimat director don Joan Brú y Sanclement, va ser citat á judici de conciliació per la publicació en LO TEATRO REGIONAL, dels articles *Carta interessant* y *Sobre un esguerro editorial*, escrits que versan los dos sobre *Lo Collaret de perlas*, editat per *L' Aureneta*. A més d'algún altre suelto de e cassa importancia.

L'acte va tenir lloch davant lo senyor jutje del districte del Hospital.

Si la cosa passa á majors, probarém que no solsament varem dir la vritat, si no que més aviat varem quedar-nos curts respecte á que la segona edició del dit drama no es de bon tros igual ni cuidada com la primera que publicá son propi autor l'any 1870, y farém la proba ab tal abundancia de justificants que la victoria coronará la bondat de la causa nostra, causa que en los moments presents podria simbolisar la defensa del bon nom literari del plorat poeta D. Frederich Soler y Hubert.

A continuació de dit acte passarem al local de nostra Redacció, ahont va celebrarse un *tunch* de caràcter íntim, en lo qual los comensals brindaren per la prosperitat creixent de LO TEATRO REGIONAL, y per la noble actitud en sostenir la lluyta de persecucions de que 's veu objecte per part dels que tan descubertament s'han declarat sos enemiachs.

Es cada dia major en lo teatro Novetats l'èxit obtingut ab las representacions del brillant espectacle *Urganda la desconocida*. Lo desempenyo, tot en conjunt, resulta més agradable per l'ajust adquirit ab la pràctica, lo qual convida encara més á passar agradablement unas quantas horas.

L'aconteixement teatral de la setmana pot dirse que ha

correspost al teatro Eldorado ab l'estreno de *Domingo de Ramos*, sarsuela en un acte y quatre quadros, llibre de don Miquel Echegaray y música del mestre Bretón.

L'interés despertat aquí á Barcelona per lo casi fracás que l'obra havia obtingut á Madrid, sigué extraordinari.

De vritat que la primera vegada que l'espectador veu aquesta obra, li produheix un efecte perjudicial en lo sentit d'agrado, efecte que nosaltres atribuhim á la costum inculcada per los motllos antichs d'anteriors produccions. Cal tant sols assistir á una segona representació pera variar per complert la opinió que s'hagués pogut formar en la primera. Encarinyats ja més en las inspiradas notas de tan hermosa partitura, van destacantse sas bellesas tant quant més va sentintse.

La presentació escénica de la obra s'ha fet be. Lo desempenyo no passa de regular. Pot dispensarse bona cosa per la molta voluntat ab que ho trevallen, sobresurtint especialment lo senyor Pinedo.

En aquest teatro ha debutat últimament la tiple Rosita Fuertes, obtenint molt bona acullida per las bonas qualitats artísticas que ha denotat possehir.

De colossals deuen calificarse las entradas conseguidas aquets últims días en lo teatro Granvía. De vritat que han sigut merescudas, donchs per un ral no s'acostuman á veurer sovint desempenyos en que hi prenguin part, com hi han prés últimament, los artistas Casañas, Carbonell y Visconti.

Dilluns passat se vegé favorescut per numerosa concurrencia lo teatro Romea, ab motiu de donarhi la seva funció de benefici l'apreciat artista don Herme-negildo Goula.

Lo programa sigué ben escullit, componentse ab obras d'acreditats autors, cosa convenient y més desde que comensa á ficarhi l'atenció lo públich assiduo á n'aquest teatro.

Pera próximament está anunciat l'estreno de la pessa *Entresuelo, primera*, y pera dimars vinent la obra en tres actes *Lo general No importa*.

L'èxit creixent y extraordinari que nostra publicació ha vingut trovant en aquets ultims temps, nos ha posat en condicions d'introduhir próximament algunas novas seccions, que per la seva importancia y novetat, confiém eridarán l'atenció del públich que 'ns honra ab son favor.

Se 'ns suplica comuñiquém á nostres llegidors que ha quedat establert un nou Arxiu en aquesta ciutat, baix la direcció dels senyors Alsina y Togores, ab lo titul de «Nou Arxiu Lírich Dramátich».

Agrahim á la nova Junta del Ateneo Obrero, d'aquesta ciutat, la comunicació que 'ns ha enviat notificantnos la nova elecció.

Ja saben que poden disposar igualment en tot quant nos sia possible fer, en be de la lloable institució que dignament representan.

Per l'interés que revesteix pera una gran part de nostres abonats, lo decret recentment publicat respecte á la inscripció d'obras literarias en lo registre de propietat, creyém convenient traduhirlo á continuació. Diu aixís:

Art. 1.º De conformitat ab la llei de 10 de Janer de 1879, y á lo dispost en l' article 2.º del conveni «Unió Internacional de propietat literaria», celebrat á Berna á 9 de Septembre de 1886, no podrán inscriurers en lo Registre general de la propietat intelectual d' Espanya, altres obras que las espanyolas, encara que los propietaris de las estrangeras sian de nacionalitat espanyola.

Art. 2.º Lo jefe del Registre general de la provincia intelectual, procedirá á la anulació de totas las inscripcions d' obras extrangeras que fossin fetas en lo Registre ab posterioritat al 10 de Janer de 1879.

Art. 3.º Los propietaris d' obras extrangeras que vulguin fer constar son dret de propietat ahont los convinga, deurán solicitar del Director del Establiment ja citat, que designi en las traduccions oficials y degudament autorisadas, dels títuls extrangers ó certificacions de inscripció de origen de l' obra, que ella, en virtut del conveni referit de Septembre de 1886, gosa en Espanya dels beneficis de la llei espanyola, y dels que en lo esdevinidor poguessin concedirse á las nacionals per lo temps que duri la protecció en lo país de origen, no deixant per aixó los propietaris que no ho fassin, de disfrutar de idéntichs beneficis.

Los senyors subscriptors que desitjin obtenir l' exemplar imprés del notable discurs *La Llengua Catalana*, pronunciat per D. Angel Guimerá en l' Ateneu Barcelonés, poden solicitarlo á nostra Administració que 'ls hi será entregat de franch. Aixís mateix lo rebrán tots quants vingan á suscriurers dintre 'l present més, junt ab la exemplar del poema *La Terraire*.

UNIO DE LA ESQUERRA DEL ENSANCHE.—Dijous pròxim en aquesta important societat tindrà lloch una escullida funció á benefici de D. Simón Alsina y Clos. Se posarán en escena lo drama *La espiga roja* y la pessa *Xelin*.

LOS CANTADORS.—Aquesta ja popular societat está fent los preparatius corresponents pera celebrar un gran ball de disfressas que promet esser importantíssim. Pera aquest objecte té contratada una reputada orquesta.

ROGER DE LLURIA.—En aquesta societat s' anuncia una important funció pera la tarde de demá diumenge. Se posarán en escena las pessas *Un cap mas* y *Endavant las atxas*, estrenantse un diálech original de Francesch Torres.

CLARÍS.—Diumenje passat s' hi doná una representació de la bonica sarsuela *Lo Somni de la Ignocencia*, que agradá extraordinariament á la concurrència.

Cul de sach

L' Arcís qu' es un mal autor
 sense mérit especial,
 li anuncian funció d' honor
 al teatro d' El Rosal
 creyent ferli un gran favor.

Es un cas ben peliagut
 ferse d' aixó solidaris!
 donchs á tothom se li acut
 hi han seccions á n' els diaris
 per anunciar lo perdut.

X.

Enigmas

Xarada

¡¡Jochs Florals!! *dos total festa*,
 bell camp de lo gay saber,
 de literatura hermosa
 tu has portat Renaixement.
 Envejin homes salvatjes
 de nostra regió 'l pas ferm...
 encar' canta Catalunya
 l' Amor, la Patria y la Fé...
 ¡Aleteija!... de bonansa
 dona encar' ventijol fresch
 del mestral que solen darli
 sab ab goig guarirse be...
 ¡Jochs Florals! ab *hu segona*
 de cents veus 'n fa una veu
 y del poble de amor patri
 fa sentir honrós accent,
 bélich cant de poesia
 l' espiral de pur incens;
 ell fa que á mils cors de verge
 naixi carinyo ignocent...
 pur, com flor de tarongina
 que dú al núviatje un do bell,
 ¡oh, joya! á regions etéreas
 enlayra cors jovincels.
 ¡¡¡Jochs Florals, *dos total festa*,
 no vull que muyras may més!!!
 ¡¡Canta... canta Catalunya,
 la Patria... l' Amor... la Fé...!!!

SISQUET DEL FULL

La solució en lo pròxim número

Correspondencia

Juliá Prunell: no vá del tot mal.—Llorens Casas: es poch oportú.—Ramon Camps Torres: molt atinadas las sevas observacions.—Lluís Risicle: temiam no ho hagüés entés; lo seu telegrama *Bertrán llum capella sató descans castanyas sistema Bonavia*, denota qu' está al corrent.—J. Barbata: va bé mes no li podrém donar surtida per lo molt que tenim per l' istil, gracias per la voluntat.—C. Samá: los seus últims *cantars* van molt bé.—Joseph Rosés: conté defectes de rima.—Gonella poe-tich: bona intenció, pero no hi trova bé 'l punt, veurém alguna cosa.—A. Pallejá: casi totas.—Jaumet Garrell: si als versos los hi treguéis lo defecte del apellido, potser... potser...—Un noy de xispa: vaja, per si arriba á treurerla se li admet la *targeta*.—C. Cantarell: no cal que 's molesti, ja 'l creyém.—Dolors Riera Batlle: mil gracias per la deferencia.—Bonaventura Ramentol: es susceptible de millora.—Nicolau de Nuria: las milloras s' hi aprecian bé, pot anar, mes encare no es aixó.—D. Ferrer: falta práctica.—Epigramatich; los tres primers.—B. B. B.: per la novetat los que ocupan l' ordre 1, 7, 9, 10, 13 y l' últim.—Un mataroní: es bastant defectuosa, practiquis.—J. Sardá Biscamps: li agra-him moltíssim los noms de las 14 baixas que *La Pantalla* ha sufert á Vilanova. La carta no la publicarem, donchs ne tenim moltes per l' istil.—Ramon Casalts: coneixém de sobras los trevalls desesperats del plagiari; nos fa casi llástima.—Agustí Forner: va molt bé la noticia, gracias.—Joan Navarro: la Intima.—Lluís Rivera Cot: no 'l podém complaure, ho sentim.
 Lo demés no pot anar.

¡Plagi número onze!

Ben cara li anirá resultant á D. Anton Ferrer y Codina la temeraria pretensió de fer que baix la seva responsabilitat, un home honrat tingui d' assureers, á no tardar gaires dias, en aquell

banquet que un dia ocuparen Montpart, Peynardor y cent altres endurits criminals; pretensió tan com temeraria, ténue, donchs que á horas d'are, no sabem encare en que la funda; sols tenim nota presa de que va neixer á continuació d' haverli descobert l'escandalós furt literari de *Les Vacances du Mariage*.

¡Atreviment sens igual en los anys de la vida literaria, lo culpable sollicitant la imposició d'un cástich al descobridor de la seva falta!

¡Quin assumpto més ben trovat pera desenvolupar un drama sense necessitat de plagiar á ningú!

Per un cantó los resultats del mateix procés en sí, resultats que, sian los que's vulguin, han d'esser poch perjudicials pera nosaltres, pero gens favorables pera que 'l demandant pugui solidarhi la seva reputació d' autor dramátich.

Per altre part, l'efecte buscat per ell mateix ab lo contrassentit del lloch que 'n tal dia nos correspondrà á un y altre. No; senyor revenedor del talent agé, lo banquet del processat que ocuparem en aquells moments, per res del mon li cambiariam ab lo lloch que vosté ocuparà. Nosaltres hi seurém defensant serenament lo sagrat dret de la propietat intelectual, vosté compareixerá allí á mirarnos per primera vegada cara á cara, procurant ab desespero posar un mal pegat al seu titol de reputat y original autor dramátich.

Per altre part, al comensar la lluyta, ja desde 'ls primers moments denotá falta de tacto al pretendre ferho sense calcular las forsas del seu adversari.

¡Quant poch degué creuers anava á trobarse ab qui de un sol buf podia fer caurer lo castell de la seva mal fundada originalitat literaria?

Onze van ja, número més que respectuós en lo cas present, y esferehidor al considerar que encare no 'ns trovem á la meytat del camí que podem recorrer.

Reflexioni, reflexioni lo plagiar la seva obra, lo infructuosos que li han resultat tots los treballs pera la mort de LO TEATRO REGIONAL; mediti, si es que ab un any de temps no ha tingut ocasió de dedicarhi un sol moment. Entretant nosaltres continuarem nostra caminata, vetllant pel nom que simbolisa nostre titol, més aguerrits, més robustos y plens de vida que may, y espuntantli com fins aquí, las armas de llauna ab que ha pretengut lluytar.

Passém, donchs, á la demostració del plagi número onze.

Máy digué ni feu constar en lloch D. Anton Ferrer, que la pessa del seu catálech titulada *Nit d'aigua*, estrenada eu lo teatro Romea en la nit del 13 de Febrer de 1893, fos arreglo, ó que

no era original. Nosaltres no havem sapigut veurer en lloch tal aclaració, ni en l' exemplar imprés que tenim á la vista, y qu' es testimoni importantíssim en los actuals moments.

Donchs bé, com explicaria lo reputat autor que un any avans, 1892, en la vehina població de Sant Andreu, *La Bandera Catalana* setmanari del que n' era director lo germá del qui suscriu lo present treball, editá la obra de D. Angel Salabert, titulada *Vint duros per una nit*, germana bessona de la que s' estrená al any següent baix lo titol de *Nit d'aigua* y patrocinantne la originalitat lo nom de D. Anton Ferrer y Codina.

Las escenas, las situaciones, los personatges, tot está exactíssimament calcat una de l' altre. Las duas son bilingües, ab la particularitat de que los personatges catalans de la primera, son castellans en la segona, y viceversa.

En una y altre passa 'l següent:

Lo marit qu' es advocat te d' ausentarse per assistir á la vista de un plet. Aprofitant l' ausencia, la dona se 'n va á veurer á la seva mare que viu á fora. Al quedar sola la criada, fa venir al seu promés. Se posan la roba dels amos, disposantse á passar bé lo temps. Uns forasters home y dona, que van perduts per la població demanan allotjament. Los criats aprofitan la ocasió y 'ls demanan *vint duros per una nit*, (cent en *Nit d'aigua*). Torna 'l marit per un contratemps, ve després la senyora també igualment, y després d' alguna escena de confusió s' enteran de la vritat del fet, perdonant á la criada y al seu promés perque confessan que havia sigut ab l' objecte de recullir diners pera casarse, y queda tot arreglat.

Aixó en quant al assumpto, perque deixant apart lo detall de que tant en la una com en l' altre se suposa l' acció durant *una nit d'aigua*, tot lo demás... també es enterament igual. Si algú desitja cerciorarse per sí mateix de tan *curiosa coincidencia*, que nosaltres califiquem de plagi de grans proporcions, en nostra Redacció trovará 'ls exemplars á la seva disposició; entretant quedem en que

¡Tenorios!	plagi	descubert de	<i>Procés Veauradioux</i>
<i>La Suripanta,</i>	»	»	<i>Les Vacances du Mariage</i>
<i>A la prevenció,</i>	»	»	<i>Deux profonds scélérats</i>
<i>Las Carolinas,</i>	»	»	<i>Por amor al prójimo</i>
<i>Africa</i>	»	»	<i>Moi</i>
<i>Palos y á casa</i>	»	»	<i>La Epistola de San Pablo</i>
<i>Otello ó il moro di...</i>	»	»	<i>Otello il moro di Valenzia</i>
<i>Un cop de telas</i>	»	»	<i>Poste restante</i>
<i>Celos d' un rey</i>	»	»	<i>Caiguda de clatell</i>
<i>Aucells de paper</i>	»	»	<i>Un monsieur qui prend...</i>
<i>Nit d'aigua</i>	»	»	<i>Vint duros per una nit</i>

Y fins al número pròxim que 'ns ocuparem de la que portará lo número dotse.

J. XIMENO PLANAS.